

Concept 13-2

- ร่างกายของเราเติบโตได้เกือบทุกส่วน
- เนื้อเยื่อเจริญ (meristematic tissue) $\Rightarrow$ กลุ่มเซลล์ที่สามารถแบ่งเซลล์เพิ่มจำนวนเซลล์ได้ ในพืชมีอยู่ที่
  - ปลายยอด (shoot apical meristem)
  - ตาข้าง (lateral bud meristem)
  - vascular และ cork cambium
  - ปลายราก (root apical meristem)
- การศึกษาเนื้อเยื่อเจริญของพืช สามารถทำได้จากการทำสไลด์ปลายยอด และ ปลายรากของพืช ย้อมด้วยสีซาฟรานีน หรือ สีสผสมอาหารสีแดง
- การเจริญเติบโตของต้นถั่ว บริเวณปลายยอดหรือปลายราก มีลำดับขั้นดังนี้ $\Rightarrow$ แบ่งเซลล์ $\rightarrow$ เติบโต $\rightarrow$ เติบโตและเปลี่ยนแปลงรูปร่าง
- การเติบโตของพืชชั้นสูงที่มี cambium หรือ มีเนื้อไม้ จะแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ 1° และ 2° Gr

1° Gr : การเติบโตขั้นต้น	2° Gr : การเจริญเติบโตขั้นที่สอง
เพิ่มความสูง, ยาว	พืชขยายขนาดด้านข้าง (เท่านั้น) ทำให้ได้ 2° vascular tissue เพิ่ม ϕ ราก + ลำต้น $\Rightarrow$ ทำให้พืชมีอายุยืนยาว เนื่องจากมีเนื้อเยื่อใหม่เกิดขึ้นเรื่อย ๆ ทดแทนเนื้อเยื่อเก่าที่ตายไป (อายุไม่เกิน 3 ปี)
<ul style="list-style-type: none"> เกิดจากเนื้อเยื่อเจริญ บริเวณปลายรากและปลายยอด เรียก Apical Meristem (กลุ่มเซลล์ที่มีขนาดเล็กกว่ากลุ่มเซลล์บริเวณอื่น) แบ่งตัวเรื่อย ๆ โดยที่เซลล์ปลายสุดยังคงเป็น ApM อยู่ ส่วนเซลล์ที่อยู่ถัดลงมา จะมีการยืดตัว (elongation) เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ApM $\rightarrow$ 1° meristem $\rightarrow$ 1° permanent tissue <ul style="list-style-type: none"> protoderm $\rightarrow$ epidermis procambium $\rightarrow$ 1° vascular tissue (เนื้อเยื่อลำเลียงขั้นต้น) $\rightarrow$ 1° phloem + cambium + 1° primary xylem ground meristem $\rightarrow$ cortex + pith + pith ray (ประกอบด้วย parenchyma เป็นส่วนใหญ่) 	เกิดจาก cambium ในพืชใบเลี้ยงคู่ หรือ ใบเลี้ยงเดี่ยวบางชนิด $\Rightarrow$ สร้าง xylem + phloem <ul style="list-style-type: none"> สร้าง vascular cambium โดย pith ray บางเซลล์ cambium แบ่งเซลล์ เข้าข้างในเป็น 2° xylem ออกด้านนอกเป็น 2° phloem ชั้นของ 2° xylem หนาแน่น เรียกเนื้อไม้ (wood) ส่วนชั้นของ 1° และ 2° phloem จะบางกว่ามาก เรียกว่า เปลือกไม้ (bark) แผ่นไม้ที่นำมาทำโต๊ะ เป็น 2° xylem เนื้อเยื่อที่ถูกสร้างขึ้นมากที่สุดใน 2° Gr คือ 2° xylem เนื่องจากทำหน้าที่ได้ไม่นาน

- ส่วนของพืช ที่มี cambium เช่น ราก, ลำต้น, กิ่งก้าน ส่วนที่ ใบ หรือ ขนราก จะไม่พบ cambium
- รากที่เกิดจากการตอน หรือ ปักชำ ของกิ่งไม้ นั้น เกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงของ cambium
- ลักษณะเนื้อไม้ของพืช ใน 1 ปี $\Rightarrow$ วงปี (annual ring) เกิดทั้งในรากและลำต้นของ พืชใบเลี้ยงคู่ที่เป็นไม้ยืนต้น+มีเนื้อไม้ (ไม่ใช่พืชใบเลี้ยงคู่ทุกชนิด เช่น ผักบุนนัง ไม่มีวงปี) และ พืชจำพวกสน และอาจพบในลำต้นและรากพืชใบเลี้ยงเดี่ยวบางชนิด $\Rightarrow$ 1 วงปี = อายุ 1 ปี
  - พืชที่เกิดวงปีได้ ต้องมี xylem เป็นวงรอบลำต้น และต้องมี cambium

Concept 13-2

- 3.1. แถบร่อน ฝนตกตลอดปี $\Rightarrow$ 2° xylem มีขนาดรูปร่างไม่แตกต่างกัน
- 3.2. แถบของ โลกที่มีฤดูกาลแตกต่างกันมาก
  - 3.2.1. spring wood $\Rightarrow$ ฤดูน้ำมาก เซลล์แบ่งตัวมาก มีขนาดใหญ่ เจริญเร็ว ผนังเซลล์บาง สีจาง ทำให้ชั้นไซเลมกว้าง
  - 3.2.2. summer wood $\Rightarrow$ ฤดูร้อน เซลล์ขนาดเล็ก เจริญช้า ผนังหนา อยู่กันหนาแน่น เห็นเป็นแถบแคบ ๆ สีเข้ม
4. พืชใบเลี้ยงเดี่ยว ไม่มีวงปี เพราะ ไม่มี cambium
5. มะพร้าว และ ต้น ปาล์มใหญ่ ๆ ไม่มี cambium แต่มี ground meristem ไว้เพิ่มขนาดลำต้น โดยสร้างกลุ่มท่อลำเลียงได้ เมื่อมีอายุมากขึ้น แต่ xylem ไม่เรียงเป็นวงรอบต้น จึงไม่มีวงปี
6. เพราะเหตุใด จึงไม่สามารถขยายพันธุ์พืชใบเลี้ยงเดี่ยวโดยวิธีการตอน $\Rightarrow$ ลำต้นไม่มีจุดกำเนิดของรากอยู่
7. xylem ชั้นที่มีอายุมากที่สุด จะอยู่ชั้นในสุดของลำต้นหรือราก $\Rightarrow$ ลำต้นที่มีอายุมาก ๆ ไซเลมชั้นในจะมีสีเข้ม (คล้ำกว่ากระทู้) เนื่องจากมีสารอินทรีย์ต่าง ๆ สะสมไว้มาก เช่น เรซิน แทนนิน และสารอื่น ๆ ทำให้ไซเลมอุดตัน ไม่สามารถทำหน้าที่ลำเลียงน้ำได้ต่อไปอีก และจะแข็งมากกว่าบริเวณอื่น ๆ $\Rightarrow$ แก่นไม้
8. xylem ด้านนอกติด cambium ยังไม่มีสารอุดตัน มีสีจางกว่าชั้นใน ลำเลียงน้ำได้ เรียกว่า กระทู้ (sapwood)
9. ชั้นกระทู้จะมีความหนาค่อนข้างคงที่
10. กระทู้ + แก่นไม้ = เนื้อไม้
11. เปลือกไม้ (bark) $\Rightarrow$ ส่วนที่อยู่ถัดจาก cambium ออกมา $\Rightarrow$ 2° 1° phloem $\rightarrow$ cortex + epidermis
12. ในลำต้นที่มีอายุน้อย ๆ เปลือกไม้จะประกอบด้วย epidermis cortex phloem แต่เมื่ออายุมากขึ้น เนื้อเยื่อชั้นต่าง ๆ จะตาย สลายหลุดไป เหลือแต่ phloem ที่สร้างขึ้นใหม่ ๆ และยังคงทำหน้าที่ลำเลียง
13. ลำดับเนื้อเยื่อใน vascular bundle จากในไปนอก
1° xylem $\rightarrow$ 2° xylem (มากที่สุด) $\rightarrow$ cambium $\rightarrow$ 2° phloem $\rightarrow$ 1° phloem (น้อยสุด)
14. เซลล์ที่อยู่ห่างไกลแคมเบียมจะเป็นเซลล์ที่มีอายุมากกว่าเซลล์ที่อยู่ใกล้แคมเบียม
15. พืชใบเลี้ยงเดี่ยวบางชนิด เช่น อ้อย หรือ ใผ่ ไม่มีแคมเบียม แต่จะมีเนื้อเยื่อเจริญอยู่ที่ข้อ
16. การที่ต้นทุเรียน มีขนาดความกว้างของลำต้น ใหญ่กว่าต้นหมาก ที่อายุเท่ากัน และปลูกอยู่ใกล้ ๆ กัน เป็นเพราะ $\Rightarrow$ ทุเรียนมี cambium ต้นหมากไม่มี
17. การที่ต้นข้าวในนาที่ถูกน้ำท่วมเจริญยืดยาวได้อย่างรวดเร็ว จนปลายยอดสามารถสูงขึ้นมาเหนือระดับผิวน้ำได้ เกิดจากการแบ่งตัวของ $\Rightarrow$ เนื้อเยื่อเจริญบริเวณปลายยอด และ เนื้อข้อ (intercalary meristem)
18. เนื้อเยื่อถาวร : permanent tissue คือ เนื้อเยื่อที่เปลี่ยนแปลงรูปร่างไปเพื่อทำหน้าที่เฉพาะอย่าง
19. permanent tissue จากนอกเข้าไป

Concept 13-2

<p>1.Epidermis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ปกติจะประกอบด้วยเซลล์เรียงตัวเพียงชั้นเดียว ผนังเซลล์บาง ไม่มีคลอโรพลาสต์ • หนังก้ำพรี • อาจเปลี่ยนไปเป็น <ul style="list-style-type: none"> • ขน (Trichome) ต่อม (gland) ในลำต้น, เซลล์คุม (guard cell) ในลำต้นพืชอ่อน ๆ ซึ่งมี chloroplast, ขนราก (root hair) [ในรากส่วนปลาย] มีอายุ 7-8 วัน ก็จะหลุดไป • ป้องกันอันตราย 		
<p>2.Cortex</p> <ul style="list-style-type: none"> • ถัดจาก cambium จนถึง epidermis • ประกอบด้วยเซลล์หลายแถว และหลายชนิด • ในรากกว้างกว่าในลำต้น เนื่องจากรากจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างนี้ในการสะสมน้ำ และเกลือแร่ • ลำต้นของพืช แตกกิ่งออกมาจากชั้น cortex 	<p>Parenchyma</p> <ul style="list-style-type: none"> • พบมากทั้งในรากและลำต้น • เซลล์ยังมีชีวิตอยู่ • ส่วนใหญ่เซลล์มีรูปร่างเป็นทรงกระบอกกลม/ทรงกระบอกเหลี่ยมด้านเท่า/กลมรี • ผนังเซลล์บาง • ลำต้นที่มีสีเขียว จะมีคลอโรพลาสต์อยู่ภายใน ⇒ Chlorenchyma • หน้าที่ ⇒ สะสมน้ำ/อาหาร • หน้าที่พิเศษ ⇒ สังเคราะห์แสง , ต่อมสร้างน้ำมันกลืนต่าง ๆ , เจริญเปลี่ยนแปลงไปสมานรอยแผล 	<p>Collenchyma</p> <ul style="list-style-type: none"> • มักพบเฉพาะในลำต้น • อยู่หนาแน่น (เรียงตัวอัดกันแน่น) ที่บริเวณมุมหรือส่วนโค้งของลำต้น • เซลล์ยังมีชีวิตอยู่ • ผนังเซลล์หนา แต่หนาไม่สม่ำเสมอ และมีความเหนียว • ไม่มี chloroplast • หน้าที่ ⇒ ลำต้นแข็งแรง 	<p>Sclerenchyma</p> <ul style="list-style-type: none"> • เป็นเนื้อเยื่อที่เมื่อโตเต็มที่จะตาย • มีแต่ผนังเซลล์ (โดยเฉพาะผนังชั้นที่ 2) หนาแน่น ทำให้มีความแข็งแรงทนทานมาก • จำนวนออกเป็น 2 ชนิด ตามรูปร่างของเซลล์คือ fiber และ sclereid
<p>3.Endodermis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ส่วนใหญ่พบในราก โดยเฉพาะในรากพืชใบเลี้ยงเดี่ยวจะเห็นได้ชัดเจนกว่าในรากพืชใบเลี้ยงคู่ • ประกอบด้วยเซลล์เรียงตัวเป็นแถวเดียว มีผนังเซลล์บาง • มี 2 ลักษณะ คือ <ul style="list-style-type: none"> • มี cas parian strip (สารจำพวก Suberin , cutin , lignin มาสะสม ทำให้ผนังเซลล์หนาเป็นแถบ) ภาครอบเซลล์ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการลำเลียง • ไม่มี casparian strip ⇒ passage cell ⇒ เป็นทางผ่านของน้ำจากด้านนอกเข้าสู่ xylem • หน้าที่ ⇒ ป้องกันเนื้อเยื่อส่วนที่อยู่ถัดเข้าไปข้างใน , กีดขวางหรือเป็นทางผ่านของน้ำและสาร 		
<p>4.Pericycle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • พบเฉพาะในราก และจะเห็นชัดเจนเฉพาะในรากพืชใบเลี้ยงเดี่ยว • ประกอบขึ้นจากเซลล์เรียงตัวกัน 1-2 แถว • หน้าที่ ⇒ ให้กำเนิดรากแขนง (2° root) 		
<p>5.Pith</p>	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นเนื้อเยื่อที่อยู่ตรงกลางของลำต้นและราก • ประกอบด้วยเซลล์ parenchyma (ผนังบาง ๆ) เป็นส่วนใหญ่ • ทำหน้าที่สะสมอาหารในลำต้น • พืชใบเลี้ยงเดี่ยวบางชนิด ลำต้นตรงกลางที่เป็นตำแหน่งของ pith จะกลวง (pith cavity) เนื่องจากพืชนั้นแห้งและตายหลุดออกไปตั้งแต่พืชยังอ่อนอยู่ เช่น ลำต้นไผ่ หญ้า 		
<p>6.Vascular bundle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> • กลุ่มเนื้อเยื่อที่ทำหน้าที่ลำเลียงน้ำ และเกลือแร่ คือ xylem • กลุ่มเนื้อเยื่อที่ทำหน้าที่ลำเลียงอาหารที่พืชสร้างขึ้น คือ Phloem • ในพืชใบเลี้ยงคู่ ระหว่างเนื้อเยื่อทั้งสองชนิด จะมี cambium คั่นอยู่ตรงกลาง 		

1. กลุ่มเซลล์ที่ประกอบกันเป็น vascular bundle แตกต่างจากเซลล์ที่อยู่รอบ ๆ คือ กลุ่มเซลล์ใน vascular

Concept 13-2

bundle ด้านใน เป็นเซลล์ที่มีผนังหนา มีช่องว่างภายในเซลล์ ส่วนด้านนอกของ vascular bundle เป็นเซลล์ขนาดเล็ก มีผนังบาง ส่วนเซลล์รอบ ๆ เป็นเซลล์ขนาดใหญ่ ผนังบาง

2. fiber
  - 2.1. มีลักษณะเรียวยาวและยาวมาก จึงมักเรียกว่า เส้นใย
  - 2.2. ช่องว่างภายในเซลล์เกือบไม่มี หรือมีขนาดเล็กแคบมากที่สุด เรียกว่า Lumen
  - 2.3. มีความยืดหยุ่นและเหนียวดี และมักอยู่รวมกันเป็นกระจุก หรือเป็นกลุ่ม ๆ
  - 2.4. หน้าที่ $\Rightarrow$ ให้ความแข็งแรง
3. sclereid, stone cell
  - 3.1. รูปร่างสั้นและป้อม ๆ อาจ กลม/รูปเหลี่ยม/เป็นท่อน ๆ
  - 3.2. ผนังเซลล์หนาและแข็งแรงมาก
  - 3.3. มักพบตามบริเวณที่แข็งแรง ๆ
  - 3.4. นอกจากที่ cortex อาจพบตามกะลามะพร้าว เมล็ดของพุทรา เนื้อผลไม้ที่มีเนื้อสาก ๆ เช่น เนื้อน้อยหน่า เนื้อฝรั่ง
4. เมื่อพืชใบเลี้ยงคู่ มีอายุมาก ๆ จะมีส่วนประกอบของเนื้อเยื่อชนิดใดน้อยที่สุด $\Rightarrow$ 1° xylem (epidermis ยังพบตามผิวใบ ผิวดอก ทั่ว ๆ ไป)
5. ลักษณะการจัดเรียงตัวของ vascular bundle
  - 5.1. ลำต้นพืชใบเลี้ยงคู่ $\Rightarrow$ เรียงกันเป็นกลุ่ม ๆ โดยรอบลำต้นอย่างเป็นระเบียบ ในรัศมีเดียวกัน
    - ต่อมา เมื่อลำต้นเติบโตมากขึ้น vascular bundle จะอยู่ติดกันตลอดรอบลำต้นเป็นวงแหวน
  - 5.2. ลำต้นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว $\Rightarrow$ กระจายกระจายทั่วไปในลำต้น ไม่อยู่ในรัศมีเดียวกัน ไม่เป็นระเบียบ พบอยู่หนาแน่นบริเวณใกล้กับ epidermis ถัดเข้าไปจะมีจำนวนน้อยลง
  - 5.3. รากของพืชใบเลี้ยงคู่ $\Rightarrow$ เนื้อเยื่อ xylem กลุ่มแรกที่เกิดขึ้น จะเรียงตัวเป็นแฉกหรือรัศมีแยกออกไป 2-5 แฉก แต่ส่วนใหญ่มักเป็นแบบ 4 แฉก เนื้อเยื่อ phloem จะเป็นกลุ่มแทรกอยู่ระหว่างแฉกของ xylem ระหว่าง xylem กับ phloem ก็จะมี cambium
  - 5.4. รากของพืชใบเลี้ยงเดี่ยว xylem จะเรียงตัวเป็นหลาย ๆ แฉก จึงเรียกว่า Polyarch Phloem จะแทรกอยู่ระหว่างแฉกของ xylem แต่ไม่มี cambium
  - 5.5. ในราก การจัดเรียงตัวของ phloem และ xylem จะไม่รวมกลุ่มเช่นในลำต้น
6. เนื้อเยื่อ xylem

Vessel member	Tracheid	xylem fiber cell	Xylem parenchyma cell
---------------	----------	------------------	-----------------------

Concept 13-2

<ul style="list-style-type: none"> • มีประสิทธิภาพสูงสุดในการลำเลียงน้ำและเกลือแร่ • เป็นเซลล์เดี่ยว มีขนาดใหญ่กว่า Tracheid แต่สั้นกว่า • เจริญเต็มที่ $\Rightarrow$ ตาย $\Rightarrow$ ตรงกลางเป็นช่องขนาดใหญ่ เพราะ โพรโตพลาสซึมสลายไป • vessel member หลาย ๆ เซลล์มาเรียงต่อกันตามยาว $\Rightarrow$ เมื่อเจริญเต็มที่ผนังกันตรงปลายของแต่ละเซลล์จะถูกย่อยสลายไป $\Rightarrow$ ท่อกลางยาว $\Rightarrow$ vessel • พบเฉพาะในพืชดอก และ พืชดอก มี vessel มากกว่า tracheid • หน้าที่ $\Rightarrow$ ลำเลียงน้ำและเกลือแร่ + ให้ความแข็งแรง 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นเซลล์เดี่ยว ๆ ยาว ๆ ปลายเลี่ยมแหลม • บริเวณปลายเซลล์จะเรียงซ้อนเหลื่อมกัน • เจริญเต็มที่แล้ว $\Rightarrow$ ตายไป $\Rightarrow$ ตรงกลางเซลล์จะเป็นช่องขนาดใหญ่ (lumen) เพราะ โพรโตพลาสซึมสลายไป • พืชมีท่อลำเลียงที่ต่ำกว่าพืชดอก พบแต่ tracheid และ ไชเลมพาราเรนาโคม่า • หน้าที่ $\Rightarrow$ ลำเลียงน้ำและเกลือแร่ + ค้ำจุน 	<ul style="list-style-type: none"> • มีผนังหนา รูปร่างยาวเรียว หัวท้ายแหลม ลักษณะเป็นเสี้ยว • เป็นเซลล์ที่ตายแล้ว • หน้าที่ $\Rightarrow$ ให้ความแข็งแรงแก่พืช แต่ไม่ได้ทำหน้าที่ลำเลียงใด ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นเซลล์ที่ยังมีชีวิตอยู่เพียงชนิดเดียวในเนื้อเยื่อ xylem • ปกติจะเรียงตัวในแนวตั้งตามความยาวของลำต้น • บางกลุ่มจะเรียงตัวไปตามแนวรัศมี ทำหน้าที่ลำเลียงน้ำและเกลือแร่ไปยังด้านข้างของลำต้นหรือราก $\Rightarrow$ xylem ray • หน้าที่ $\Rightarrow$ ลำเลียงน้ำและเกลือแร่ + สะสมอาหาร
---	--	--	--

1. vessel member, tracheid, xylem parenchyma มีการสะสมของลิกนินที่ผนังเซลล์
2. เซลล์ที่เจริญเติบโตเต็มที่ แล้วมีผนังเซลล์ชุดที่ 2 แล้วจะตาย $\Rightarrow$ เทรคีด, เวสเซลล์, ไฟเบอร์
3. ทิศทางการลำเลียงน้ำ, แร่ธาตุของมอส $\Rightarrow$ ภาพลำต้นตัวตามขวาง ลูกศรแทนทิศ
4. เนื้อเยื่อ phloem

Sieve tube member	Companion cell	Phloem fiber cell	Phloem parenchyma cell
<ul style="list-style-type: none"> • มีประสิทธิภาพสูงสุดในการลำเลียงอาหาร • รูปร่างยาว ปลายสุดค่อนข้างแหลม และมีรูเล็ก ๆ คล้ายแผ่นตะแกรง เรียกว่า Sieve plate (อาจพบตามผนังด้านข้างของเซลล์ด้วย) ทำให้ไซโทพลาสซึมผ่านไประหว่างเซลล์ที่อยู่ติดกันได้ • ผนังเซลล์บาง • หลาย ๆ เซลล์มาเรียงต่อกันเป็นท่อยาว $\Rightarrow$ sieve tube • เมื่อเจริญเต็มที่แล้ว นิวเคลียสจะสลายไปเหลือแต่ไซโทพลาสซึม แต่ยังคงมีชีวิตอยู่, เมออร์แกเนลล์น้อย • พบเฉพาะในพืชดอก • ในพืชที่ต่ำกว่า จะมี sieve cell ซึ่งเป็นเซลล์เดี่ยว ยาวกว่า และ ปลายมน ไม่มี sieve plate ทำหน้าที่แทน • หน้าที่ $\Rightarrow$ ลำเลียงอาหาร 	<ul style="list-style-type: none"> • เซลล์เพื่อน • เซลล์ขนาดเล็ก รูปร่างเรียวยาว ปลายแหลม ผนังเซลล์บาง • เจริญอยู่ด้านข้างของ sieve tube member 1-2 เซลล์ • มีกำเนิดจากเซลล์ต้นกำเนิดเดียวกับ sieve tube member • ยังมีนิวเคลียสขนาดใหญ่เห็นชัดเจน ไซโทพลาสซึมเข้มข้นกว่าใน sieve tube member • ติดต่อกับ sieve tube member กันได้ทางด้านข้าง เพราะมี pit • พบเฉพาะในพืชดอก • หน้าที่ $\Rightarrow$ ช่วยการทำงานของ sieve tube member 	<ul style="list-style-type: none"> • เป็นเซลล์ชนิดเดียวที่ไม่มีชีวิตในเนื้อเยื่อ Phloem • หน้าที่ $\Rightarrow$ ให้ความแข็งแรง ไม่มี การลำเลียงอาหาร 	<ul style="list-style-type: none"> • ยังมีชีวิตอยู่ • เซลล์บางกลุ่ม เรียงตัวในแนวรัศมี $\Rightarrow$ Phloem ray • หน้าที่ $\Rightarrow$ ช่วยลำเลียงอาหาร + สะสมอาหาร + สะสมน้ำยาง

1. เซลล์ของเนื้อเยื่อ xylem และ phloem ควรมีลักษณะเป็นท่อเรียงต่อกัน
2. ทั้ง phloem ray และ xylem ray ทำหน้าที่ลำเลียงสารออกทางด้านข้างเหมือนกัน จึงเรียกรวมกันว่า

Vascular ray

Concept 13-2

3. พืชใบเลี้ยงเดี่ยวบางชนิด มีการเติบโตชั้นที่ 2 ได้ $\Rightarrow$ หมากผู้หมากเมีย เข็มกุดั่น ว่านหางจระเข้ สรณารายณ์
จันทน์แดง $\Rightarrow$ เนื่องจากมีแคมเบียม สามารถแบ่งตัวให้ท่อลำเลียงชั้นที่ 2 ได้ ท่อลำเลียงแบบนี้ ประกอบด้วย
ค้ำยวงของ xylem ล้อมรอบ phloem